

**Rapport bevindingen Visitatiecommissie
Visitatie 2020
Stichting Pensioenfonds Deutsche Bank**

DE VISITATIECOMMISSIE

**Mariëtte Simons
Patricia Huisman
John Ruben**

8 April 2021

Inhoudsopgave

1. Inleiding
2. Het Fonds (de karakteristieken)
3. Bevindingen
 - a. Opvolging bevindingen en aanbevelingen
 - a1. Opvolging aanbevelingen visitatie 2019
 - a2. Rapportage en opvolging bevindingen rapportage sleutelfunctiehouders
 - b. Algemene gang van zaken
 - Ontwikkelingen wet- en regelgeving en overeenkomsten
 - Ontwikkelingen in de (financiële) positie
 - Toekomst Fonds
 - Risicohouding, beleidsuitgangspunten en haalbaarheidstoets
 - Rapportage naleving Code Pensioenfondsen
 - Overige externe verslaggeving
 - c. Governance
 - Algemene taak en waarborging goed pensioenbestuur
 - Evenwichtige afweging van belangen
 - Beheerste en integere bedrijfsvoering
 - Verantwoordingsorgaan
 - Uitbesteding
 - Externe accountant en certificerend actuaris
 - d. Geschiktheid
 - Geschiktheid en betrouwbaarheid bestuur
 - Voorzieningen voor verantwoordingsorgaan
 - Tijdsbeslag
 - Diversiteit
 - Permanente educatie
 - Zelfevaluatie
 - e. Beleggingen
 - Strategie, beleid en algemene oriëntatie
 - Uitvoering beleggingsproces
 - Maatschappelijk verantwoord beleggen
 - Uitvoering en uitbesteding
 - Monitoring
 - Externe toetsing
 - f. Risicobeheer
 - Algemene beginselen risicobeheer
 - Interne audit en actuariële functie
 - Beheersing uitbestedingsrisico's
 - Eigenrisicobeoordeling
 - Integriteitsrisico
 - ICT-risico's
 - g. Communicatie
 - Communicatiebeleid
 - Informatie aan individuen
 - Te publiceren informatie

Bijlage 1: Korte samenvatting van aanbevelingen

Bijlage 2: Lijst van geraadpleegde documenten

Bijlage 3: Samenvatting

Bijlage 4: Fact Sheet

1. INLEIDING

a. (Wettelijke) Opdracht visitatiecommissie

De visitatiecommissie heeft tot taak toezicht te houden op het beleid van het bestuur en op de algemene gang van zaken in het pensioenfonds. De visitatiecommissie is ten minste belast met het toezien op adequate risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging door het bestuur en legt verantwoording af over de uitvoering van de taken aan het verantwoordingsorgaan en de werkgever en in het jaarverslag.

Het bestuur van Stichting Pensioenfonds Deutsche Bank Nederland (hierna: het Fonds) heeft VCHolland en daarmee de leden van de visitatiecommissie de opdracht verstrekt om in 2021 in het kader van een nieuwe driejaarscyclus van visitaties een visitatie uit te voeren. Voorafgaand aan de uitvoering van de visitatie heeft nog overleg met het Fonds plaatsgevonden over bijzondere aandachtspunten bij de komende visitatie. Daarmee is bij deze visitatie rekening gehouden. De beoordelingsperiode van deze visitatie strekt zich uit tot de op 23 februari 2021 voor de visitatiecommissie beschikbare informatie met betrekking tot het kalenderjaar 2020. De vorige visitatie heeft in 2020 (over 2019) plaatsgevonden en werd eveneens door leden van VCHolland uitgevoerd.

b. Doel en inrichting visitatie

Het intern toezicht vervult zijn toezichtstaak zodanig dat het bijdraagt aan het effectief en slagvaardig functioneren van het pensioenfonds en aan een beheerste en integere bedrijfsvoering door het pensioenfonds. De visitatiecommissie richt zich niet op een inhoudelijke toetsing van het gevoerde beleid maar geeft - conform de hierboven weergegeven wettelijke taakopdracht - een oordeel over het beleid van het bestuur en op de algemene gang van zaken.

De bevindingen van de visitatiecommissie (hierna VC) zijn vastgelegd in deze rapportage overeenkomstig de geldende wet- en regelgeving en de eisen van goed vakmanschap. Het Fonds heeft aan de VC alle inlichtingen en gegevens verstrekt, die deze voor de vervulling van zijn taak redelijkerwijs nodig heeft. De inlichtingen werden desgevraagd schriftelijk verstrekt.

Het bestuur verplicht zich dit rapport in een bestuursvergadering aan de orde te stellen en ter kennis te brengen aan het verantwoordingsorgaan en de werkgever. Het bestuur verplicht zich tevens een samenvatting van de rapportage van de VC op te nemen in haar jaarverslag. Deze samenvatting is als bijlage 3 bij dit rapport opgenomen.

De VC verwacht van het bestuur dat het de aanbevelingen van de VC in overweging neemt. Wil het bestuur afwijken van de aanbevelingen van de VC dan dient het dit te motiveren en in de bestuursnotulen vast te leggen.

De leden van de VC zijn verbonden aan VCHolland en zijn zowel direct als indirect onafhankelijk van het Fonds. De deskundigheidsgebieden van de leden zijn complementair aan elkaar. De leden van de VC treden op als team, maar hebben specifieke aandachtspunten per persoon. De VC in 2021 bestaat uit:

- Mariëtte Simons (Algemeen en Beleggingen);
- Patricia Huisman (Governance en Communicatie) ; en
- John Ruben (voorzitter; Follow-up, Geschiktheid en Risico's).

Voor de leden van VCHolland geldt een VCHolland gedragscode. De Cv's van de leden van de VC staan vermeld op de website van VCHolland, www.vcholland.nl

VCHolland en de leden van de VC verplichten zich tot strikte geheimhouding van alle door het Fonds als vertrouwelijk gekwalificeerde gegevens die haar in het kader van de uitvoering van de visitatiewerkzaamheden bekend zijn geworden.

c. Werkwijze

VCHolland heeft voor de uitvoering van jaarlijkse visitaties een aanpak ontwikkeld waarbij in een driejarige visitatiecyclus een algehele standaard visitatie steeds de basis vormt voor de jaarlijkse visitaties in de jaren daarna. Dit is de eerste visitatie in een nieuwe driejaarscyclus.

Bij de onderhavige visitatie bouwt VCHolland verder op de bevindingen en aanbevelingen die naar voren zijn gekomen in de laatste visitatie over 2019, rekening houdend met de invloed van externe en interne ontwikkelingen op het Fonds in de periode daarna.

De werkzaamheden van de VC hebben onder meer bestaan uit een oriënterend overleg over de voorgestelde aanpak door VCHolland van visitaties in een meerjarige cyclus en een beoordeling van het beleid van het bestuur van het Fonds en de algemene gang van zaken op basis van de gevraagde en ter beschikking gestelde documenten.

Het Fonds heeft de gevraagde informatie en documenten namens het bestuur zonder voorbehoud aan de VC ter beschikking gesteld.

VCHolland streeft ernaar om, in overleg met het Fonds, jaarlijks één lid van de VC te rouleren. Bij de selectie van het nieuwe lid wordt specifiek gezocht naar deskundigheid die complementair is aan die der overige twee leden dan wel - indien van toepassing - die naar deskundigheid aansluit bij het onderwerp van de aanvullende opdracht. Bij de onderhavige visitatie is Frans Lemkes in dit kader vervangen door mevrouw Patricia Huisman.

Gegeven de eindverantwoordelijkheid van de VC voor het oordeel over het beleid van het bestuur en over de gang van zaken bij het Fonds heeft de VC gebruik gemaakt van de rapportages van anderen, in het bijzonder de rapporten van de certificerend actuaire en de externe accountant van het Fonds. De VC heeft kennisgenomen van de bevindingen en (actuariële) risico's bij het Fonds zoals beoordeeld door de certificerend actuaire en de externe accountant en de door hen gedane aanbevelingen. Op basis daarvan en gelet op de opvolging van die aanbevelingen heeft de VC geen aanleiding gevonden nader overleg te voeren met externe partijen zoals externe accountant of certificerend actuaire.

Op basis van de verkregen informatie heeft de VC op basis van de ontvangen en verkregen documentatie een Memo opgesteld met aanvullende vragen en aandachtspunten, dat op 3 maart 2020 met een delegatie van bestuur en VO is besproken.

De VC heeft een conceptrapport opgesteld d.d. 5 april 2020 en ter beoordeling voorgelegd aan het Fonds. Het rapport is op 8 april 2021 met een delegatie van bestuur en VO besproken. De reacties zijn in het rapport verwerkt.

Door beschikbaarstelling van dit rapport legt de VC verantwoording af aan het verantwoordingsorgaan (VO) en de werkgever (WG).

d. Normenkader

De VC voert haar taak uit als is voorgeschreven in artikel 103, artikel 104 lid 8 en artikel 106, leden 2 en 3, Pensioenwet met betrekking tot het interne toezicht pensioenfondsen. De taken en werkwijze van het intern toezicht zijn in overeenstemming met hetgeen daarover is bepaald in de Code Pensioenfondsen 2018. De VC heeft in zijn normstelling de naleving van de Code Pensioenfondsen 2018 door het Fonds geïncorporeerd. Conform Norm 47 rapporteert de VC hierover beknopt in de in bijlage 3 bij dit rapport opgenomen samenvatting. Hierin is tevens een transponeringstabel opgenomen waarin inzichtelijk wordt gemaakt hoe de acht thema's van de Code zich verhouden tot de gehanteerde visitatiethema's.

Wat de geschiktheid en onafhankelijkheid van de leden van het intern toezicht betreft past VCHolland de normen toe die daarvoor in de Code Pensioenfondsen 2018 zijn opgenomen. Ten behoeve van een proportionele invulling van Norm 28 vraagt VCHolland na afloop van elke visitatie aan het Fonds om een evaluatieformulier in te vullen. Deze formulieren vormen de basis voor de evaluatie van het functioneren van de visiteurs van VCHolland in een jaarlijkse bijeenkomst met die visiteurs. VCHolland organiseert geen zelfevaluatie per visitatiecommissie en schakelt geen onafhankelijke derde in bij het evaluatieproces, tenzij de uitkomst van eerdergenoemd evaluatieproces hiertoe uitdrukkelijk aanleiding geeft.

VCHolland heeft een eigen gedragscode die jaarlijks door alle bezoekers wordt ondertekend. Ook nevenfuncties en het voorkomen van belangenverstremming zijn hierin geregeld. Alle nevenfuncties van bezoekers worden op de website van VCHolland gepubliceerd.

VCHolland onderschrijft het “Normenkader voor goed intern toezicht bij pensioenfondsen” als opgesteld door de beroepsvereniging van intern toezichthouders in de pensioensector, de VITP.

e. AVG

In het kader van de in werking getreden AVG is het Fonds ervoor verantwoordelijk dat geen persoonsgegevens in de zin van artikel 4 van de Verordening (EU) 2016/679 van het Europese Parlement en de Raad van 27 april 2016 aan de VC worden verstrekt. In dit kader heeft VCHolland op haar website een privacyverklaring gepubliceerd.

2. HET FONDS (DE KARAKTERISTIEKEN)

Het Fonds voert de pensioenregeling uit van de (oud-) werknemers van Deutsche Bank AG, nevenvestiging Amsterdam en DWS International GmbH, Amsterdam branch. De statutaire vestigingsplaats van het Fonds is Amsterdam.

De pensioenregeling is een (gemaximeerde) middelloonregeling met een voorwaardelijke indexatie op basis van de prijsindex. De premie is gebaseerd op een CDC-methodiek voor een vijfjarige periode.

In 2020 bestond het bestuur uit achtleden waarvan vier namens de werkgever, drie van namens de werknemers en één namens de pensioengerechtigden. Het dagelijks bestuur bestaat uit de voorzitter van het Fonds en de secretaris. Het bestuur wordt ondersteund door de pensioenfondsmanager van het Fonds die gedetacheerd is door de werkgever. Het Fonds heeft vier adviescommissies, te weten de Governance- en Riskcommissie Commissie, de Communicatiecommissie, de Financiële commissie en de Beleggingscommissie.

Het Fonds heeft een Verantwoordingsorgaan (VO) bestaande uit zes leden. Er is een externe complianceofficer (werkzaam bij de werkgever).

De door het Fonds uitgevoerde pensioenregeling betreft een middelloonregeling met voor alle (gewezen) deelnemers een voorwaardelijke indexatie (prijsindex). Per 1 januari 2021 kon een gedeeltelijke toeslag worden gegeven ad 0,48% (ca. 42.9% ontwikkeling prijsindex). De premiefinanciering is gebaseerd op de CDC-methodiek. Er is dus geen bijstortingsverplichting van de werkgever. Er geldt een premieplafond ad 33% van de salarissom. Het Fonds beschikt over een premie-egaliseringsreserve (eind 2020 ca. €8,4 mio). Naar verwachting zal de premie in de komende jaren uitstijgen

boven het maximum premieplafond van 33% (2021: 33,2%). De premie-egaliseringsreserve zal dan ook moeten worden aangesproken. Het Fonds heeft het overlijdens- en arbeidsongeschiktheidsrisico herverzekerd.

Het aantal actieven per eind 2020 (eind 2019) bedraagt: 598(655), het aantal gewezen deelnemers:1417(1375) en het aantal pensioengerechtigden:463 (441)

Per eind 2020 (eind 2019) bedraagt de beleidsdekkingsgraad van het Fonds 115,3% (117,6) % en de actuele dekkingsraad 120,3% (118,6%) (na toeslagverlening). Het Vereist Eigen Vermogen bedraagt per eind 2020: 115,2% (115,1%). Het Minimum Vereist Eigen Vermogen 104,2%. Het Fonds heeft ultimo 2020 geen reservetekort. Een herstelplan is dan ook niet van toepassing.

De strategische beleggingsportefuille was in 2020 ca. 75% vastrentende waarden en ca. 25% zakelijke waarden. Het renteafdekkingspercentage in 2020: 70%.

Het pensioenvermogen per eind 2020 (eind 2019) bedraagt € 619,7 mio (€ 555,8 mio). De jaarlijkse premie € 14,5 mio (€ 14,3 mio); De jaarlijkse uitkeringen € 5,7 mio (€ 5,4 mio).

De uitkerings- en financiële administratie is uitbesteed aan Achmea Pension Services (APS). Het vermogensbeheer aan DWS. Willis Towers Watson (WTW) treedt op als adviserend en certificerend actuaar. Met ingang van 2020 is Christiaan Tromp de externe adviseur van de Beleggingscommissie. EY is de externe accountant.

Voor het overige wordt verwezen naar de in bijlage 4 opgenomen Fact Sheet.

BEVINDINGEN

In de paragrafen a - g van dit hoofdstuk worden de bevindingen van de VC gepresenteerd naar de onderwerpen waarlangs de VC haar visitatie heeft ingericht. De normen die de VC bij haar visitatie betreft worden bij elke sub-paragraaf beknopt weergegeven. De VC heeft hierbij in het kader van de gang van zaken gedurende de visitatieperiode en het functioneren van het bestuur primair bezien of de fondsorganen voldoende aannemelijk kunnen maken dat en in hoeverre het Fonds aan deze normen voldoet. De VC heeft geen audit of zelfstandige toetsing aan de normen uitgevoerd.

a. Opmvolging bevindingen en aanbevelingen

a1 Opmvolging aanbevelingen visitatie 2019

Norm: Het bestuur weegt de aanbevelingen van de VC zorgvuldig af en motiveert afwijkingen. Er is een proces ingericht om de opvolging van aanbevelingen systematisch te bewaken. Besluitvorming over de opvolging van aanbevelingen wordt in de notulen vastgelegd, waarbij aandacht wordt besteed aan evenwichtige afweging van belangen.

De afhandeling van de aanbevelingen van de VC bij de vorige visitatie heeft op een gestructureerde manier plaatsgevonden. Naar aanleiding van de aanbevelingen zijn een aantal acties in gang gezet en verder afgerond. Met een memo dd. 16 juni 2020 van het Bestuursbureau is de afhandeling goed gedocumenteerd weergegeven. Dit memo is in het bestuur behandeld. Er staan nog een enkele aanbeveling met betrekking tot een analyse van het beleggingsbeleid open die in 2021 opgepakt zal worden.

Het Fonds is van mening dat het adequaat opvolging heeft gegeven aan de aanbevelingen uit de vorige visitatie.

Op grond van de overgelegde documentatie en de gevoerde gesprekken volgt de VC de mening van het Fonds.

a2 Rapportage en opvolging bevindingen sleutelfunctiehouders

Norm: Rapportage materiële bevindingen periodiek schriftelijk aan juiste orgaan. Juiste procedure indien bevindingen niet goed worden opgevolgd.

In 2020 heeft het Fonds aandacht gegeven aan de verdere afronding van de implementatie van IORP II. De functies van de sleutelhouders Actuarieel en Risico konden definitief worden ingevuld. Uiteindelijk kon dit ook geregeld worden voor de Sleutelfunctiehouder Audit. Het Fonds is nog doende de vervullersrol Audit te regelen. De profielen van de sleutelfuncties zijn toereikend vastgelegd. De taakstelling en verantwoordelijkheden van de SPH'ers zijn duidelijk vastgelegd. Het Fonds geeft inmiddels ook daadwerkelijk invulling aan de goed gedocumenteerde organisatiestructuur. Periodiek worden al rapportages verzorgd door de SFH Actuarieel en Risico. Voor 2021 zal dit ook gaan gelden voor de SFH Audit. Over 2020 waren er geen materiele bevindingen.

Het Fonds is van mening dat het op adequate wijze invulling heeft gegeven aan de inrichting van de sleutelfuncties.

Op grond van de overgelegde documentatie en de gevoerde gesprekken volgt de VC de mening van het Fonds.

b. Algemene gang van zaken

Ontwikkelingen wet- en regelgeving en overeenkomsten

Norm: Het bestuur is op de hoogte van de (ontwikkelingen in) wet- en regelgeving en heeft een adequaat proces voor tijdige implementatie. Het Fonds heeft een adequaat

proces om wijzigingen in de uitvoeringsovereenkomst, de pensioenreglementen en andere belangrijke overeenkomsten tijdig in de processen te verankeren.

Informatie over (aanstaande) wet- en regelgeving wordt uit verschillende bronnen ontvangen, zoals de Pensioenfederatie, adviseur WTW en vakliteratuur. Er wordt gebruik gemaakt van juridische services voor pensioenfondsen alsmede nieuwsbrieven en publicaties van DNB en AFM. De ontwikkelingen rond wet- en regelgeving zijn een vast agendapunt op de vergaderingen van het (dagelijks) bestuur en de Commissie Governance en Risk. Deze commissie bestaat onder meer uit een bestuurder die tevens jurist is en die initieert en samen met het bestuursbureau stukken uitwerkt, tenzij notariële of externe juridische ondersteuning nodig is, die dan in overleg met het bestuur wordt ingehuurd. In 2020 is zichtbaar een aantal beleidsdocumenten aangepast aan actuele veranderingen in wet- en regelgeving, zoals bijvoorbeeld het ESG-beleid.

Het Fonds is van mening dat het adequate procedures heeft ingesteld om wijzigingen in wet- en regelgeving tijdig in te voeren en om wijzigingen in de uitvoeringsovereenkomst etc. tijdig in de processen te verankeren.

Op grond van de overgelegde documentatie en de gevoerde gesprekken volgt de VC de mening van het bestuur.

Ontwikkelingen in de (financiële) positie

Norm: Het bestuur volgt de ontwikkelingen op de voet en analyseert de consequenties van significante bewegingen en wijzigingen voor bijvoorbeeld informatievoorziening aan de deelnemers, herstelplan, aanvangshaalbaarheidstoets, of alternatieven voor de uitvoering.

Het Fonds heeft de procedure voor de berekening van de dekkingsgraden vastgelegd in de ABTN. De dekkingsgraden worden maandelijks berekend en gepubliceerd op de website. De laagste stand werd bereikt op 31 maart 2020, met een actuele dekkingsgraad van 107,7%; de beleidsdekkingsgraad bedroeg toen 116,8%. Het jaar werd afgesloten met een actuele dekkingsgraad van 120,3% en een beleidsdekkingsgraad van 115,3% (voorlopige cijfers, na toeslagverlening van 0.48%). Een herstelplan is niet aan de orde.

Elk kwartaal wordt een diepgaande analyse op het renterisico uitgevoerd door WTW, waarin het balansrisico wordt geanalyseerd naar swapcurve en UFR-curve, waarbij tevens het liquiditeitsrisico van de derivaten aan de orde komt alsmede de ex-post-rente-afdekking.

Het Fonds is van mening dat het de ontwikkelingen in de (financiële) positie adequaat bewaakt en tijdig bijstuurt waar dat noodzakelijk is.

Op grond van de overgelegde documentatie en de gevoerde gesprekken volgt de VC de mening van het bestuur.

Toekomst Fonds

Norm: Het bestuur verschafft zich inzicht in sterkte, zwakte, kansen en bedreigingen en doet zo nodig nader onderzoek naar haar toekomstbestendigheid.

Op structurele basis toetst het pensioenfonds in overleg met de werkgever of een eigen pensioenfonds in de huidige vorm de beste is voor de deelnemers. De ontwikkeling van een nieuw pensioenstelsel en de flexibiliteit om hierop adequaat te kunnen inspelen, spelen hierin een belangrijke rol.

Eind 2019 heeft het Fonds een vervolgonderzoek uitgevoerd op de eerdere SWOT-analyse, waarin niet zozeer gekeken is naar de sterke en zwakke kanten van het fonds, maar vooral wel naar de opties die er zijn voor de toekomstige onderbrenging van de pensioenen die nu door het Fonds worden beheerd. Daarin zijn criteria met wegingsfactoren opgenomen als toekomstbestendigheid van het Fonds, continuïteit van het bestuur, maar ook zaken als zelfstandigheid in pensioen- en beleggingsbeleid, kosten(transparantie), volwassenheid van de uitvoeringsalternatieven (waaronder België-route, APF met/ zonder eigen kring, zelfstandig doorgaan, verzekerde regeling). Uit deze analyse kwam de optie 'samenwerking met een gelijkgestemd pensioenfonds' met de hoogste score uit de bus, op de voet gevolgd door de optie om als pensioenfonds zelfstandig door te gaan. Twee andere opties met een hoge score waren de België-route (à la Aon) en een verdere wijziging van de CDC-regeling naar een DC-regeling, uitgevoerd door een PPI. In de keuze voor de toekomstige onderbrenging van de (opgebouwde en nieuwe) pensioenen spelende belangen van de werkgever - zoals de accountingregels - ook een rol, zij het relatief beperkt.

In 2021 gaat een project van start in het kader van de voorbereidingen op het nieuwe pensioenstelsel. Het Fonds neemt daarin de strategische heroriëntatie op het Fonds mee. De verwachting is dat het Fonds niet meer de pensioenregeling gaat uitvoeren na de overgang uiterlijk 1 januari 2026. De huidige pensioenadministrateur houdt de huidige IT-omgeving in de lucht tot 2024. Het Fonds verwacht niet mee te gaan naar de nieuwe omgeving.

In navolging van een aanbevelingen van de VC zullen in 2021 gesprekken worden gepland met 'lotgenoten', collega's van andere pensioenfondsen, met name pensioenkring C/D van de Pensioenfederatie, om van gedachten te wisselen over de plannen over en/of ervaringen met een collectieve waardeoverdracht gevolgd door de liquidatie van het fonds.

Het Fonds is van mening dat het voldoende uitwerking geeft aan de mogelijke toekomstscenario's van het Fonds.

Op grond van de overgelegde documentatie en de gevoerde gesprekken volgt de VC de mening van het bestuur.

Risicohouding, beleidsuitgangspunten en haalbaarheidstoets

Normen: Het bestuur zorgt voor formele opdrachtaanvaarding en (in overleg met de overige organen) voor vastlegging van doelstellingen en beleidsuitgangspunten w.o. risicohouding en toekomstbestendig indexeren. Minimaal jaarlijks wordt de haalbaarheidstoets uitgevoerd. Waar nodig volgt overleg met sociale partners en fondsorganen.

Er zijn geen wijzigingen aangebracht in de opdracht, die op 30 december 2016 is aanvaard. De haalbaarheidstoets die in 2020 is gedaan heeft geen aanleiding gegeven tot overleg met de sociale partners tot aanpassing van de opdracht. Het verwachte pensioenresultaat is hoger dan de vastgestelde ondergrens van 90%, terwijl de relatieve afwijking ten opzichte van de mediaan zich bevindt binnen de vastgestelde maximale relatieve afwijking van 34%. Daarmee zijn de uitkomsten beter dan die van 2019.

Het Fonds heeft haar doelstellingen en beleidsuitgangspunten, waaronder de risicohouding en toekomstbestendig indexeren, op een correcte wijze ingevuld en vastgelegd in de ABTN.

Het fonds is van mening dat het hiermee aan alle vereisten met betrekking tot risicohouding, beleidvorming, haalbaarheidstoets en opdrachtaanvaarding heeft voldaan.

Op grond van de overgelegde documentatie en de gevoerde gesprekken volgt de VC de mening van het bestuur.

Rapportage naleving Code Pensioenfondsen

Normen: Proces en rapportage naleving acht thema's Code. Afstemming met intern toezicht over de wijze van rapportage in het bestuursverslag. Afwijkingen gemotiveerd.

Het Fonds geeft in het jaarverslag 2020 conform art. 11 BUP een uitleg over de normen uit de Code Pensioenfondsen waaraan niet is voldaan. Begin 2021 heeft het Fonds een analyse per ultimo 2020 uitgevoerd van de mate waarin is voldaan aan de normen uit de Code Pensioenfondsen 2018. Deze analyse zal de basis vormen voor de rapportage door het Fonds in het jaarverslag 2020.

Uit deze analyse volgt dat het Fonds de Code Pensioenfondsen op het gebied van diversiteit in leeftijd (code 33) en zittingstermijn van de leden bestuur (code 34) (nog) niet volledig volgt. Het Fonds gaat zich inspannen om een bestuurslid aan te trekken dat jonger is dan 40 jaar, terwijl met DNB overleg is geweest over de verlenging van de zittingstermijnen langer dan 12 jaar. De motivatie van het Fonds geeft de VC geen aanleiding tot het doen van aanbevelingen.

Mede op grond van norm 47 betreft de VC de Code Pensioenfondsen 2018 bij de visitatie. In onderstaande tabel maakt de VC inzichtelijk hoe normen behorend bij de acht thema's van de Code zich verhouden tot de thema's waarover de VC in dit rapport verslag doet.

	Functioneren VC	Algemeen, opvolging aanbevelingen	Governance	Geschiktheid	Beleggingen	Risico's	Communicatie
Vertrouwen waarmaken		2, 5*	1, 3, 4, 5*, 9		6, 7	8	
Verantwoordelijkheid nemen			10, 11, 12, 13, 14			12	
Integer handelen		22	15, 16, 17, 18, 19, 20, 21				
Kwaliteit nastreven	28		23, 24, 25	26, 27, 28, 29, 30			
Zorgvuldig benoemen			34, 39, 40	31*, 32, 33*, 35, 36, 37, 38			
Gepast belonen			41, 42, 43, 44, 45				
Toezicht houden en inspraak waarborgen	46, 48	47*, 50	51, 52, 53, 54, 55, 56, 57				
Transparantie bevorderen		58*, 59, 61, 62*, 64*	65*		62		60, 61, 63

* Over deze normen dient het Fonds in ieder geval in het bestuursverslag te rapporteren.

In de toelichting op norm 47 wordt gesteld dat het intern toezicht jaarlijks bij voorkeur in het jaarverslag aan de hand van de acht thema's van deze Code rapporteert op welke wijze de Code binnen het pensioenfonds wordt nageleefd en toegepast (op één pagina). Deze rapportage is onderdeel van de in bijlage 3 bij dit rapport opgenomen samenvatting. De VC heeft het concept-jaarverslag over 2020 niet bij de visitatie betrokken en heeft dan ook geen oordeel over de uitleg van de afwijkingen van de Code en de rapportage over de verplichte onderwerpen. Het is aan het bestuur om vast te stellen of hiermee naar zijn oordeel aan Norm 47 is voldaan, respectievelijk welke uitleg in het jaarverslag noodzakelijk is.

Het Fonds is van mening dat het voldoende inspanningen verricht om de Code Pensioenfondsen na te leven en, daar waar dit niet lukt, de afwijkingen voldoende duidelijk motiveert.

Op grond van de overgelegde documentatie en de gevoerde gesprekken volgt de VC de mening van het Fonds.

Overige Externe verslaggeving

Normen: De externe accountant heeft een goedkeurende verklaring bij de laatste jaarrekening afgegeven. De certificerend actuaris heeft zich kunnen verenigen met de waardering van de pensioenverplichtingen. De onderwerpen die specifiek zijn voor pensioenfondsen zijn in het bestuursverslag opgenomen.

Door de externe accountant is een goedkeurende verklaring over 2019 afgegeven. Over de waardering van de beleggingen en resultaatbepaling zijn geen materiele opmerkingen gemaakt. De certificerend actuaris heeft zich ook kunnen verenigen met de toegepaste waardering van de pensioenverplichtingen. Voor zover door de externe accountant en de certificerend actuaris aanbevelingen zijn gedaan, zijn deze door het bestuur opgevolgd. In het bestuursverslag zijn de onderwerpen, die specifiek zijn voor pensioenfondsen, opgenomen.

Het Fonds is van mening dat voldaan wordt aan de normen met betrekking tot de externe verslaggeving.

Op grond van de overgelegde documentatie en de gevoerde gesprekken volgt de VC de mening van het Fonds.

Pensioenakkoord

Het Fonds is gestart met de eerste voorbereidingen op het nieuwe pensioenstelsel. Er is een omvangrijk project gestart in samenwerking met de werkgever en de vakbonden. De eerste twee besprekingen met de vakbonden hebben inmiddels plaatsgevonden. Voor het totale project is een projectplan opgesteld, met tijdslijnen, rol- en taakverdelingen, waarbij ook externe expertise/begeleiding wordt ingeschakeld. Daarbij wordt ook rekening gehouden met de heroriëntatie van het Fonds op de eigen toekomst alsmede de (on)mogelijkheden van de huidige pensioenadministrateur in de toekomst.

Het Fonds is van oordeel zich tijdig en goed voor te bereiden op het nieuwe pensioenstelsel.

Op grond van de overgelegde documentatie en de gevoerde gesprekken volgt de VC de mening van het Fonds.

c. Governance

Algemene taak en waarborging goed pensioenbestuur

Normen: Zodanige inrichting van de organisatie dat goed bestuur is gewaarborgd. Heldere taakverdeling binnen bestuur en haar organen. Missie, visie en strategie, en

een heldere en gedocumenteerde beleids- en verantwoordingscyclus. Fondsorganen handelen in overeenstemming met de statuten. Transparante vastlegging overwegingen besluiten.

Het bestuur is ongewijzigd paritair samengesteld. De enige wijziging qua invulling die heeft plaatsgevonden, heeft te maken met de uittreding van 1 bestuurslid en de benoeming van een nieuw bestuurslid die tegelijkertijd de functie van SFH Audit kon gaan invullen. Tegelijkertijd is erin voorzien dat opvolging vanuit het VO naar bestuur kan worden ingevuld, indien de DNB niet akkoord gaat met een tijdelijke verlenging voor het huidige bestuur i.v.m. de strategie om het pensioenfonds te beëindigen in 2023/2024. Deze aanvraag is nog niet gedaan bij DNB, omdat het fonds eerst de contouren voor de toekomst helder weer krijgen. Het VO heeft de pensioenopleidingen gevolgd en worden integraal geïnformeerd over alle agendapunten van de bestuursagenda inclusief de stukken. Hierdoor kan doorstroming vanuit VO naar bestuur ook gemakkelijker plaatsvinden.

De taken en bevoegdheden zijn vastgelegd in het huishoudelijk reglement van het fonds, zo ook de taken van het bestuursbureau; deze zijn samengevat in de ABTN. Periodiek worden de missie, visie en strategie herijkt waarbij ook het VO wordt betrokken. Net als de investment guidelines is dit uitgeschreven in de ABTN. In het jaarverslag wordt verantwoording afgelegd over het al dan niet behalen van de doelstellingen.

Het Fonds is van mening dat de inrichting van de organisatie een goed bestuur waarborgt en de vastlegging van besluiten en haar overwegingen transparant zijn.

Op grond van de overgelegde documentatie en de gevoerde gesprekken volgt de VC de mening van het bestuur.

Zonder afbreuk te doen aan dit oordeel doet de VC de volgende aanbeveling:

- Probeer, ondanks de actuele problematiek en de tijdelijkheid, bij het invullen van bepaalde functies toch een open oog te houden voor diversiteit, waarbij niet alleen in gender gedacht hoeft te worden, maar ook in culturele achtergrond.

Evenwichtige afweging van belangen

Norm: Belanghebbenden moeten zich op evenwichtige wijze door de beleidsbepalers van het Fonds vertegenwoordigd kunnen voelen.

In de ABTN is aangegeven op welke wijze er rekening wordt gehouden met de diverse belanghebbenden. Alle belangrijke besluiten worden nauwkeurig gewogen aan de hand van een evenwichtige belangenafweging. Ook in het financiële crisisplan wordt invulling gegeven aan de evenwichtige belangenafweging met

daarin uitgewerkt hoe de impact is op de verschillende stakeholders. Het VO ontvangt alle notulen en alle bijlagen van de bestuursvergaderingen en daarnaast woont het VO jaarlijks een bestuursvergadering bij. Daarnaast wordt het VO vooraf geraadpleegd bij die onderwerpen waar zij wettelijk adviesrecht heeft.

Het Fonds is van mening dat de belangen van de diverse betrokken groeperingen evenwichtig worden afgewogen bij de besluitvorming.

Op grond van de overgelegde documentatie en de gevoerde gesprekken volgt de VC de mening van het bestuur.

Beheerste en integere bedrijfsvoering

Normen: Zodanige inrichting van de organisatie en de bedrijfsprocessen dat een beheerste en integere bedrijfsvoering is gewaarborgd. De voorgeschreven sleutelfuncties zijn deugdelijk ingericht. Er is sprake van een beheerst beloningsbeleid. Er is een adequate gedragscode, een incidenten- en klokkenluidersregeling, en een klachten- en geschillenregeling. De ABTN is compleet, actueel en alle wijzigingen zijn volgens een deugdelijk bestuurlijk proces tot stand gekomen.

Het Fonds stelt strikte eisen aan de bestuurlijke kennis op deze terreinen en woont continue de voorlichting bij van de Pensioenfederatie en DNB. Tevens laat men zich adviseren door de actuaris. Er is veel tussentijds overleg tussen de PUO als wel met de vermogensbeheerder. Daarnaast is er ten tijde van de start van de Corona crisis een crisisbeleid ingesteld met wekelijks genotuleerd overleg van zowel de BAC als het bestuur, tweewekelijks overleg met de vermogensbeheerder en extra rapportages van de PUO. Er is de nadruk gelegd op het verruimd liquiditeitsbeleid, kredietrisico en marktrisico. De aanscherping van de overlegmodus is helder en duidelijk en geldt nog steeds om snel te kunnen reageren op de markt- en andere situaties, waarbij de frequentie is teruggebracht naar maandelijks bestuursoverleg en tweewekelijks overleg van de beleggingscommissie, incl. maandelijks overleg met de vermogensbeheerder. Daarnaast zijn alle regelingen en codes up to date en is de ABTN volledig ingericht.

Het Fonds is van mening dat een integere bedrijfsvoering is gewaarborgd.

Op grond van overlegde documentatie en de gevoerde gesprekken volgt de visitatiecommissie de mening van het Fonds.

Zonder afbreuk te doen aan dit oordeel doet de VC de volgende aanbeveling:

- Zolang de Corona crisis voortduurt, een back-up plan klaar te hebben hoe en wie van het bestuur welke bestuursleden kunnen vervangen in geval van langdurige afwezigheid.

Verantwoordingsorgaan

Norm: Het verantwoordingsorgaan geeft een oordeel over het handelen van het bestuur, adviseert gevraagd en ongevraagd, in ieder geval over de in de pensioenwet genoemde onderwerpen op een tijdstip dat het advies van wezenlijke invloed kan zijn op de besluitvorming, en wordt onverwijld geïnformeerd bij de in de wet voorgeschreven gebeurtenissen.

Het VO voelt zich betrokken bij het bestuur en in het kader van het nieuwe pensioencontract is het VO ook vertegenwoordigd in de klankbordgroep en wordt zij in het overleg met het dagelijks bestuur op de hoogte gehouden en betrokken. Het VO is ook bij de voorbereidingstraining samen met het bestuur geweest. Het VO wordt tijdig geïnformeerd en indien wettelijk vereist, geconsulteerd bij de adviesaanvragen waarbij zij tijdig de vraagstelling krijgt voorgelegd met afdoende informatievoorziening. Er heerst een goed begrip en verstandhouding tussen bestuur en VO

Het Fonds is van mening dat zij het VO adequaat informeert en betreft bij de besluitvorming.

Op grond van overlegde documentatie en de gevoerde gesprekken volgt de visitatiecommissie de mening van het Fonds.

Uitbesteding

Normen: Uitbesteding van taken blijft binnen toegestane en wenselijke grenzen m.b.t. beheerste en integere bedrijfsvoering. Deugdelijk beleid voor uitbesteding geformuleerd en vastgelegd. Kennis beloningsbeleid. Overeenkomsten voldoen aan eisen Besluit FTK en Code. Melding DNB (sleutelfuncties vooraf). Melding van belangrijke ontwikkelingen aan DNB. Periodieke evaluatie.

Er is een continue monitoring van het uitbestedingsbeleid door middel van control frameworks die ieder kwartaal worden besproken aan de hand van het risico-dashbord door het bestuur en tweewekelijks door de governance en riskcommissie. Ook vergaderingen met de uitbestedingspartijen worden geëvalueerd waar leden bij aanwezig zijn geweest. Met de vermogensbeheerder is een omvangrijk control framework van kracht inclusief een maandelijks overleg. De Sla's met uitbestedingspartijen worden getoetst door de governance en riskcommissie. De SPH'ers zijn geïnstalleerd en functioneel en de verslaglegging is adequaat ingericht.

Het Fonds is van mening dat zij een deugdelijk beleid voor uitbesteding heeft vastgelegd.

Op grond van overlegde documentatie en de gevoerde gesprekken volgt de visitatiecommissie de mening van het Fonds.

Zonder afbreuk te doen aan dit oordeel doet de VC de volgende aanbeveling:

- Ondanks dat sommige uitbestedingspartners deze onder toezicht van DNB staan, ontnemt dit niet de verantwoordelijkheid van het fonds om hun beloningsbeleid ook zelf te blijven volgen

Externe accountant en certificerend actuaris

Normen: Toezicht op onafhankelijkheid en functioneren. Evaluatie en opvolging bevindingen zijn adequaat ingeregeld.

De externe accountant controleert jaarlijks de jaarrekening en het jaarverslag. De bevindingen van de accountant worden vastgelegd in de accountantsverklaring. De eventuele aanbevelingen worden door het bestuur besproken en zo mogelijk opgevolgd.

WTW is adviserend actuaris en stelt jaarlijks een actuair rapport op. De aanbevelingen van de actuaris worden door het bestuur besproken en zo mogelijk opgevolgd. WTW is tevens de certificerend actuaris. De onafhankelijkheid van de certificerend actuaris wordt geborgd door de overeenkomst dat de taken van beide actuarissen in persoon, vestiging en team zijn gesplitst. WTW heeft een door de DNB goedgekeurde gedragscode, waarmee voldaan wordt aan de onafhankelijkheidseis als bedoeld in artikel 148 van de Pensioenwet.

Het proces van opvolging van aanbevelingen is helder en gedegen.

Op grond van overlegde documentatie en de gevoerde gesprekken volgt de visitatiecommissie de mening van het Fonds.

d. Geschiktheid

Geschiktheid en betrouwbaarheid bestuur

Normen: Bestuursteam, en individuele beleidsbepalers en sleutelfunctionarissen zijn geschikt, complementair en betrouwbaarheid is boven twijfel verheven. Continuïteit is geborgd door rooster aftreden en planning opvolging. Adequaat en actueel geschiktheidsplan. Geschiktheid en betrouwbaarheid regelmatig getoetst.

De VC heeft bij de vorige visitaties al vastgesteld dat de deskundigheid van de bestuursorganen van een goed niveau is. De diverse deskundigheidsgebieden zijn in ruime mate binnen het bestuur en het verantwoordingsorgaan aanwezig. De deskundigheidsmatrix, als onderdeel van het actueel gehouden geschiktheidsplan, bevestigt dat beeld ook. De commissiestructuur met externe adviseurs zorgt ook voor specifieke aanvulling waar nodig. De VC heeft kunnen vaststellen dat er bij de besluitvorming binnen het bestuur sprake is van een adequate invulling van de collectieve verantwoordelijkheid. Continuïteit van het bestuur wordt voor de

langere termijn wel als een probleem gezien en is daarom ook aandachtspunt bij de toekomststudie van het Fonds.

In het kader van de noodzakelijke kennis besteed het Fonds ook in structurele zin aandacht aan kennisverbetering indien daar naar aanleiding van de ontwikkelingen aanleiding voor is. Zo zijn al de eerste sessies gehouden, samen met leden van het VO, aan de toekomstige implementatie van het nieuwe pensioenstelsel.

Het Fonds is van mening dat het voldoet aan de normen die gelden voor de geschiktheid en betrouwbaarheid van het bestuur.

Op grond van de gesprekken en overgelegde documentatie volgt de VC de mening van het Fonds.

Voorzieningen voor verantwoordingsorgaan (VO)

Norm: De vereiste voorzieningen (waaronder educatie) worden getroffen om te zorgen dat het verantwoordingsorgaan haar taak naar behoren kan vervullen.

De VC heeft bij de onderhavige visitatie specifieke aandacht gegeven aan (de relatie tussen het bestuur en) het VO. De positieve indruk die bij de vorige visitaties al was opgedaan is daarbij bevestigd. De informatieverschaffing vanuit het bestuur naar het VO is adequaat, adviezen worden tijdig aangevraagd en het VO wordt ook betrokken bij de permanente educatie van het bestuur waar het om nieuwe ontwikkelingen gaat. Daarnaast krijgt het VO voldoende ruimte om zijn eigen deskundigheid, waar nodig, te bevorderen. Middels een opgestelde en vastgelegde competentievisie is er inzicht in de noodzakelijk geachte aanwezige deskundigheidsgebieden. Daarbij vindt ook afstemming plaats tussen bestuur en VO. Waar vacatures binnen het bestuur ontstaan is het VO ook de kweekvijver voor de invulling daarvan.

Het Fonds is van mening dat het voldoet aan de normen die gelden voor de voorzieningen voor het Verantwoordingsorgaan.

Op grond van de gesprekken en overgelegde documentatie volgt de VC de mening van het Fonds.

Tijdsbeslag

Norm: Leden van de fondsorganen hebben voldoende tijd om hun taak naar behoren uit te voeren en voor wat betreft (neven)functies worden de normen van het Besluit Uitvoering PW niet overschreden.

De leden van de fondsorganen realiseren zich goed dat zij voldoende tijd beschikbaar moeten hebben om de benodigde werkzaamheden te kunnen uitvoeren. Voor de bestuursleden geldt een VTE score 0,2 en voor de voorzitter en de

secretaris die samen het dagelijks bestuur vormen is de VTE score 0,4. De relatie met de nevenfuncties van de bestuursleden wordt door de compliance officer jaarlijks gecheckt.

Het Fonds is van mening dat het voldoet aan de norm die geldt voor tijdsbeslag.

Op grond van de gesprekken en overgelegde documentatie volgt de VC de mening van het Fonds.

Diversiteit

Norm: Het bestuur heeft een beleid en een stappenplan geformuleerd om diversiteit van de fondsorganen naar leeftijd en geslacht te bevorderen en is hierover transparant in zijn uitingen.

Het Fonds onderkent dat het al jaren niet volledig voldoet aan de norm voor diversiteit in de Code Pensioenfondsen. In het jaarverslag wordt daarbij bij de toetsing van de Code Pensioenfondsen aandacht aan besteed. De strategie van het Fonds is om met de huidige situatie verder te gaan gezien de verwachting dat het Fonds uiterlijk 2023 zal worden opgeheven. Tijdens deze periode zal, indien er vacatures in het bestuur gaan ontstaan, gebruik worden gemaakt van de bestaande kennis en ervaring die bij de bank of vanuit het VO voor opvolging in het bestuur aanwezig is. Waar mogelijk zal bevordering van de diversiteit worden meegenomen. Binnen het VO zijn twee jongere leden, waaronder een vrouwelijk lid, die mogelijk kunnen voorzien in toekomstige vacatures binnen het bestuur.

Het Fonds is van mening dat het met deze bewuste keuze en aanpak in staat zal zijn om de continuïteit in de fondsorganen te waarborgen maar erkent dat daarbij het niet volledig voldoet aan de norm die geldt voor diversiteit.

Op grond van de gesprekken en overgelegde documentatie volgt de VC de mening van het Fonds.

Permanente educatie

Norm: Het Fonds beschikt over een adequaat programma voor permanente educatie voor leden van de fondsorganen.

Het Fonds besteedt in structurele zin aandacht aan de permanente educatie van de leden van de bestuursorganen. Waar individueel nodig wordt voorzien in de invulling van de noodzakelijk geachte opleidingen. Collectief gaat de aandacht nu uit naar kennisverbreding en verdere uitdieping naar aanleiding van de toekomststudie en de implementatie van het nieuwe pensioenstelsel.

Het Fonds is van mening dat het voldoet aan de norm die geldt voor permanente educatie.

Op grond van de gesprekken en overgelegde documentatie volgt de VC de mening van het Fonds.

Zelfevaluatie

Norm: Het bestuur evalueert jaarlijks het functioneren van de individuele bestuursleden en van het bestuursteam. Met enige regelmaat geschiedt de zelfevaluatie onder leiding van een onafhankelijke derde. Het VO evalueert regelmatig het eigen functioneren.

Het bestuur houdt jaarlijks een zelfevaluatie met eens in de drie jaar onder begeleiding van een externe facilitator. Dat zal in 2021 weer het geval zijn. De zelfevaluatie behelst naast een collectieve beoordeling van het bestuur ook persoonlijke beoordelingen van de leden van het bestuur. Binnen het VO is ook sprake van een periodieke zelfevaluatie.

De VC heeft kunnen vaststellen dat de zelfevaluatie een positief beeld geeft van het functioneren van het bestuur en de individuele leden. Waar nodig wordt invulling gegeven aan de uit de evaluatie voortvloeiende acties.

Het Fonds is van mening dat het voldoet aan de norm die geldt voor zelfevaluatie.

Op grond van de gesprekken en overgelegde documentatie volgt de VC de mening van het Fonds.

e. Beleggingen

Strategie, beleid en algemene oriëntatie

Normen: De beleggingsstrategie sluit aan op missie, visie en risicohouding, en voldoet aan de prudent person regel. Het vaststellen van de strategie is een actief bestuurlijk proces met een gedegen onderzoek als grondslag. Het Fonds legt beleggingsbeginselen vast en vertaalt de strategie naar een concreet plan.

De van de missie van het pensioenfonds afgeleide beleggingsdoelstelling is opgenomen in de ABTN en luidt als volgt: “Het op lange termijn zoveel mogelijk zeker stellen van de nominale pensioenaanspraken en -rechten, uitgaande van het strategische beleggingsbeleid waarbij rekening gehouden wordt met de toeslagambitie van het pensioenfonds.”

Voor de invulling van het beleggingsbeleid volgt het Fonds een cyclus, die bestaat uit het vaststellen van de ‘investment beliefs’ en de governance, het risicobudget, waarna door middel van een ALM-studie de strategische asset-allocatie resulteert, met bandbreedtes. Jaarlijks wordt een beleggingsplan opgesteld en worden mandaten aan vermogensbeheerders waar nodig daarop aangepast, passend binnen de randvoorwaarden, waaronder de ‘prudent person’-regel. Het bestuur toets jaarlijks of aan de regels en uitgangspunten wordt voldaan.

De jongste ALM-studie dateert van 2018; in 2021 zal een nieuwe ALM-studie worden gedaan. De strategische asset-mix is in 2020 niet gewijzigd (75% vastrentend en 25% aandelen). De (verdere) afbakening van het tactisch beleid wordt in 2021 opgepakt.

Er zijn inmiddels investment cases voor alle categorieën beleggingen gemaakt. Deze bestonden niet voor de beleggingscategorieën die sinds het begin (2009) van deze portefeuille bestaan, maar zijn op basis van oud materiaal gemaakt om de historische keuze goed weer te geven. De normgewichten zijn onderbouwd door meerdere analyses binnen de ALM-studie om tot de best gewaardeerde normwaarde binnen de mix te komen.

Het Fonds is van mening dat voldaan wordt aan de normen met betrekking tot de strategie, beleid en algemene oriëntatie.

Op grond van de overgelegde documentatie en de gevoerde gesprekken volgt de VC de mening van het Fonds.

Zonder afbreuk te doen aan dit oordeel doet de VC de volgende aanbeveling:

- Zorg voor een duidelijkere omschrijving van ‘tactisch beleid’ en leg het beleid hieromtrent concreter vast.

Uitvoering beleggingsproces

Normen: Er is een heldere organisatiestructuur met onafhankelijke vormgeving van risicobeheer en waarborgen voor zorgvuldige besluitvorming. Administratie en rapportage worden zodanig vormgegeven dat realisatie kan worden beoordeeld ten opzichte van strategische doelen en grenzen.

Bij de uitvoering van het beleggingsproces worden de stappen gevolgd zoals deze ook zijn opgenomen in de ABTN. Ook de daar beschreven governance-structuur wordt gevolgd. Hiertoe is ook een RASCI-matrix opgesteld (responsible, accountable, support, consult en inform). Het hele bestuur is betrokken bij het beleggingsbeleid en de jaarlijkse vaststelling van het beleggingsplan. Strategische wijzigingen vergen de goedkeuring van het bestuur. De ALM-studie is eveneens een bestuursaangelegenheid, die in meerdere vergaderingen geagendeerd wordt om de mogelijke strategische gevolgen en vervolgacties vast te leggen.

Het tactisch en operationeel beleggingsbeleid is uitbesteed aan DWS. Deze fiduciaire vermogensbeheerder heeft conform de ‘investment beliefs’ een beperkte tactische ruimte. De beleggingscommissie laat de keuze voor specifieke aandelen en/of obligaties over aan de vermogensbeheerder, die ook gebruik mag maken van gepoolde oplossingen, maar alleen na goedkeuring van de beleggingscommissie. De beleggingscommissie, ondersteund door het externe lid vanuit WTW, ziet hierop toe en rapporteert periodiek aan het bestuur over de behaalde resultaten. Er is sprake van een periodiek overleg met de externe vermogensbeheerder. Bij de discussies in

de beleggingscommissie wordt gestructureerd aandacht gegeven aan de financiële risico's. De SFH-risicobeheer heeft een "standing invitation" om vanuit zijn overkoepelende functie aanwezig te zijn. De financiële risico's zijn ook onderdeel van de risicorapportage (Risiko Dashboard).

Voor 2020 was er het voornemen om de posities in USD Corporate Bonds, ter verzilvering van de goede opbrengsten over de afgelopen jaren, af te stoten. I.v.m. de COVID1-crisis is dit voorlopig opgeschort gezien de steun van de Centrale Banken voor dergelijke posities en de goede resultaten van deze beleggingscategorie in de crisis. Daarnaast zou de kleine post HY omgezet worden naar een ESG-vriendelijker fonds, maar door de illiquiditeit in de markt in 2020 ten gevolge van COVID19 is deze omzetting nog niet voltooid, omdat conform de voorschriften het fonds niet meer dan 20% in aandelen mag hebben.

Het Fonds is van mening dat het beleggingsproces op een robuuste wijze wordt uitgevoerd.

Op grond van de overgelegde documentatie en de gevoerde gesprekken volgt de VC de mening van het Fonds.

Maatschappelijk verantwoord beleggen

Norm: Het bestuur heeft een beleid geformuleerd met betrekking tot maatschappelijk verantwoord beleggen, communiceert hierover op een transparante wijze en stemt het af met belanghebbenden.

Het pensioenfonds wil de toevertrouwde middelen op een verantwoorde, prudente wijze duurzaam beleggen. Daarom is het ESG-beleid van het Fonds integraal onderdeel van het beleggingsbeleid en de besluitvorming omtrent beleggen. Het Fonds ziet de ontwikkeling van het ESG-beleid als een iteratief proces, dat beïnvloed wordt door de maatschappelijke ontwikkelingen. Het beleid wordt dan ook minimaal eenmaal per jaar geagendeerd voor de bestuursvergadering en naar voortschrijdend inzicht aangepast.

In het ESG-beleid zijn uitgangspunten en doelstellingen geformuleerd, en worden ook de verschillende instrumenten opgesomd. In 2020 is actief overleg gevoerd met de vermogensbeheerder over de bundeling van stemmen op aandeelhoudersvergaderingen. Daarnaast is maatschappelijk verantwoord beleggen een vast agendapunt in het kwartaaloverleg tussen de vermogensbeheerder en de Beleggingscommissie.

Het Fonds legt over het ESG-beleid verantwoording af in het jaarverslag en communiceert met de deelnemers en overige stakeholders via nieuwsbrieven en presentaties. In de communicatie aan de deelnemers is gewerkt aan de uitleg van het ESG-beleid. In de aanstaande enquête over de toekomst van het Fonds zullen ook vragen over ESG worden meegenomen.

In 2020 is (verder) gewerkt aan geformuleerde actiepunten, waaronder het in lijn brengen van het eigen beleid met wet- en regelgeving, waaronder IORP II en de Shareholders Rights Directive. Het Fonds heeft in het kader van SFDR gekozen voor een opt-out. De achtergrond hiervoor is dat de portefeuille op maatschappelijk verantwoord beleggen al wordt gemeten via de methodiek van de vermogensbeheerder DWS (DWS Engine Grading Scheme); een tweede afwijkende datacollectie zou leiden tot buitenproportionele werkzaamheden en kosten. De Engine Grading Scheme maakt gebruik van ESG-methodologieën, ESG-indicatoren, gegevensbronnen en screeningscriteria. Maandelijks worden de ESG-uitkomsten gerapporteerd door de vermogensbeheerder.

Het Fonds heeft op de website het ESG-beleid in relatie tot SFDR gepubliceerd, waarbij de pensioenregeling van het Fonds kwalificeert als categorie 2 (promotie ecologische/sociale kenmerken). De beleidsrichtlijnen en transparantie zijn in maart 2021 gepubliceerd op de website, en werden eerder in een nieuwsbrief (februari 2021) toegelicht. Hiermee voldoet het Fonds aan de SFDR die in maart 2021 is ingegaan.

Voor 2021 staan op de rol een verdere uitwerking van de uitsluitingen, het afstoten van beleggingen met een DWS-score van E/F en het verder uitwerken en implementeren van beleid gericht op de SDG's 7 en 13.

Hoewel de verschillende onderdelen van maatschappelijk verantwoord beleggen worden geadresseerd in de stukken (beleid en instrumenten) blinkt het nog niet uit in een gestructureerde aanpak en weergave. Hier kan in kracht en duidelijkheid worden gewonnen.

Op grond van de overgelegde documentatie en de gevoerde gesprekken volgt de VC de mening van het Fonds.

Zonder afbreuk te doen aan dit oordeel doet de VC de volgende aanbeveling:

- Maak het ESG-beleid overzichtelijker door gestructureerder aan te geven:
 - Welke doelstellingen men wenst te bereiken c.q. op welke onderwerpen men focus wenst te leggen (SDG's zijn daarbij behulpzaam);
 - Welke instrumenten men daartoe wenst in te zetten;
 - Hoe men de resultaten meet;
 - Welke beperkingen er zijn gezien de omvang van het fonds en de keuze voor beleggingen in fondsen.

Uitvoering en uitbesteding

Norm: Uitbesteding van (fiduciair) beheer, beleggingsadviesfuncties, bewaarfuncties en/ of rapportage vinden zodanig plaats dat voldaan wordt aan het

algemene uitbestedingsbeleid van het Fonds en het bestuur de verantwoordelijkheid voor de uitbestede taken kan dragen.

Het Fonds heeft een eigen uitbestedingsbeleid, gebaseerd op de richtlijnen van Deutsche Bank Groep m.b.t. vendor-selectie en -evaluatie. Het vendor-management is belegd binnen het Bestuursbureau; hierbij wordt gewerkt met een control framework, dat ook gebruikt wordt voor het evalueren van de vermogensbeheerder. Voor de selectie van nieuwe vermogensbeheerders volgt het Fonds het vastgelegde uitbestedingsbeleid, waarbij voor het specifieke onderwerp extra selectiecriteria worden geformuleerd en een weging wordt toegekend aan de selectiecriteria.

Zoals eerder gezegd wordt het tactische en operationele beleid uitgevoerd door de externe vermogensbeheerder DWS. De performance per mandaat wordt door de beleggingscommissie per kwartaal besproken met de fiduciair beheerder; de beleggingscommissie wordt daarbij versterkt met een externe investment consultant, een lid van de Governance & Risk Commissie en vertegenwoordiger van het Bestuursbureau. De (externe) fiduciair Vermogensbeheerder doet tijdens dit overleg verslag aan de beleggingscommissie over het gevoerde beleggingsbeleid. Het proces wordt gecontroleerd op basis van het door het bestuur goedgekeurde Control Framework. Dit geldt onder meer voor de controle op de beleggingen versus de benchmark, mogelijke afwijkingen t.o.v. het door bestuursondersteuning opgestelde control framework, economische prognoses en evaluatie en mogelijke bijsturing van de beleggingen.

Met betrekking tot de resultaatsevaluatie dient de fiduciair vermogensbeheerder zorg te dragen voor een volledige administratie van de beleggingsportefeuille en alle daarop betrekking hebbende transacties. De eisen waaraan de rapportage dient te voldoen zijn in de ABTN beschreven; vanaf 2020 zijn nadere SLA-afspraken van toepassing met betrekking tot de prestatie- en risicorapportages.

Op maandbasis vindt telefonisch overleg met de vermogensbeheerder plaats om eventuele aanpassingen n.a.v. marktontwikkelingen en de performance van de portefeuille te bespreken en aanpassingen te kunnen bespoedigen. In mei 2021 zal een evaluatiegesprek met DWS plaats vinden. Daarbij zal aan de orde komen op welke wijze de (out-)performance van de actieve mandaten op jaarbasis inzichtelijk(er) kan worden en hoe doelrendementen voor actief beheer op basis van de informatie-ratio vastgelegd kunnen worden.

Het Fonds is van mening dat het op adequate wijze gestalte heeft gegeven aan het uitbestedingsbeleid.

Op grond van de overgelegde documentatie en de gevoerde gesprekken volgt de VC de mening van het Fonds.

Monitoring

Norm: Het bestuur kan achteraf aantonen dat de uitvoering van het beleggingsproces en de uitkomsten hiervan worden bewaakt, en dat tijdig bijgestuurd wordt.

Per kwartaal zijn er verschillende rapportages met betrekking tot de beleggingen. Zo levert DWS een investment report, met overzichten over de behaalde resultaten, inclusief over- en onderperformance, de waardering van de renteswaps, inclusief de liquiditeitspositie en het onderpand, de curvepositionering en de meting op de ESG-criteria van DWS. Daarnaast wordt elk kwartaal een portefeuille-analyse gedaan door DWS. DWS berekent de renteafdekking, die door WTW wordt gecontroleerd. WTW rapporteert elk kwartaal over (de afdekking van) het renterisico en andere risicoparameters. Door het bestuursbureau wordt op kwartaalbasis gecontroleerd of alles voldoet aan de eigen beleidsuitgangspunten, door middel van de rapportage op basis van het control framework. Waar relevant leiden bevindingen tot corrigerende maatregelen of acties voor de Beleggingscommissie.

Deze rapportages worden besproken in de beleggingscommissie, en gebaseerd op de gedetailleerde observaties van deze commissie, in het bestuur besproken. Uit de notulen van de BAC blijkt dat de discussies over risico's, resultaten en de kwalitatieve aspecten voldoende diepgaand zijn.

Het Fonds is van mening dat het de uitkomsten van het beleggingsproces goed bewaakt.

Op grond van de overgelegde documentatie en de gevoerde gesprekken volgt de VC de mening van het Fonds.

Zonder afbreuk te doen aan dit oordeel doet de VC de volgende aanbeveling:

- Zorg voor een samenvattende rapportage die sneller en gericht inzicht geeft in de beleggingsresultaten en zaken die voor de besturing van het Fonds relevant zijn.

Externe toetsing

Normen: De externe accountant is akkoord met de waardering en de level-indeling van de activa en heeft geen materiële opmerkingen bij het proces van totstandkoming hiervan. De certificerend actuaris oordeelt positief ten aanzien van het naleven van de prudent personregel. Adequate opvolging aanbevelingen.

De rapportages van de externe accountant en de certificerend actuaris geven de VC geen aanleiding tot het maken van opmerkingen. Aan de invulling van de aanbevelingen van voornoemde functionarissen wordt adequaat invulling gegeven.

f. Risico's

Algemene beginselen risicobeheer

Normen: Het bestuur voert een beleid gericht op het duurzaam en binnen de kaders van de risicohouding beheersen van financiële en niet financiële risico's en heeft een continu proces van systematisch analyseren en beheersen van risico's (w.o. integriteit, belangenverstrengeling, compliance). De functie risicobeheer is ingericht ter bevordering van deugdelijk risicobeheer. Bij besluiten wordt risico-afweging vastgelegd.

De VC heeft kunnen vaststellen dat het Fonds de aanwezige documentatie in algemene zin maar meer specifiek op het gebied van risico's in 2020 van een update heeft voorzien. In bijlage 5 van de ABTN is het "risicomangement" vastgelegd. Meer specifiek zijn de functies van de SPH'ers nu ook in de documentatie vastgelegd. Tevens zijn (de taken en verantwoordelijkheden van) de SPH'ers in de governancestructuur opgenomen.

Het Fonds heeft in algemene zin het IRM-proces met de bijbehorende documentatie goed op orde en de invulling hiervan in de periodieke rapportages en de bespreking in commissies en bestuur is goed zichtbaar en te volgen in de verslaglegging. Het bestuur is daarbij ook alert op mogelijke verbeteringen. Zo is in 2020 een structurele beleidsrichtlijn opgesteld voor het liquiditeitsbeheer. Het Fonds voert verder een beleid dat in lijn is met de vastgestelde risicohouding voor het Fonds. De VC is positief over de inhoud van de rapportages. Snel wordt inzichtelijk gemaakt wat de ontwikkelingen van de risico's zijn en de effecten van de genomen beheersingsmaatregelen.

Binnen het bestuur is een verdeling vastgesteld naar risico-eigenaren. Er vindt ook een jaarlijkse integrale evaluatie van de risico's plaats met vermelding van een aantal top-risico's die speciale aandacht krijgen zoals ITT en Cyber. In dit verband is ook de implementatie van het nieuwe pensioenstelsel genoemd. Het Fonds heeft daarvoor een projectstructuur opgetuigd met alle belanghebbende partijen. De VC acht het gezien de omvang van een dergelijk project van belang dat vooraf duidelijk is wie, welke kosten daarvan draagt. Daarbij is het ook van belang dat duidelijkheid bestaat met betrekking tot de kosten bij beëindiging van de uitvoeringsovereenkomst (UVO). De VC doet daar ook een aanbeveling voor.

Het bestuur is alert op nieuwe ontwikkelingen met betrekking tot de risico's van het Fonds, zowel financieel als niet-financieel. Wet- en regelgeving worden daarbij goed gevolgd. Waar nodig wordt financiële onderbouwing gevraagd.

De VC heeft ook kunnen vaststellen dat het Fonds middels de rapportages inzicht heeft in de gevolgen van diverse economische scenario's op de financiële positie van het Fonds. In dat kader heeft het bestuur ook uitgebreid aandacht gegeven aan de

premieontwikkeling in de komende jaren. Daarbij zal het vastgestelde maximum van 33% van de salarissom al in 2021 (33,2%) worden overschreden. De aanwezige middelen in de premie-egaliseringsreserve zullen dan ook moeten worden aangesproken. Gezien het verwachte verloop van de premieontwikkeling zal de premie-egaliseringsreserve snel leeg raken. Het VO heeft positief geadviseerd over de premie 2021. Voornoemde premieontwikkeling zal worden meegenomen in de toekomststudie van het Fonds.

Het proces met betrekking tot de risicoafwegingen bij de te nemen besluiten is transparant en goed gedocumenteerd.

Het Fonds is van mening dat het voldoet aan de normen die gelden voor de algemene beginselen risicobeheer.

Op grond van de gesprekken en overgelegde documentatie volgt de VC de mening van het Fonds.

Onverminderd bovenstaand oordeel doet de VC de aanbeveling duidelijkheid te scheppen in de kosten (draggers) bij het project implementatie nieuw pensioenstelsel alsmede bij de voorwaarden bij beëindiging UVO.

Interne audit en actuariële functie

Normen: Interne audit en actuariële functie zijn deugdelijk ingericht. Beleid is vastgelegd. Scope van werkzaamheden is compleet.

In het kader van IORP II heeft het bestuur de taken, bevoegdheden en rapportage van de sleutelfunctiehouders risicobeheer, interne audit en actuariële vastgelegd in het beleidsdocument “Reglement sleutelfuncties” van september 2019. De scope van werkzaamheden is gebaseerd op wettelijke richtlijnen en algemene aanbevelingen van DNB. De eisen die worden gesteld aan geschiktheid en betrouwbaarheid zijn vastgelegd in functieprofielen.

Inmiddels zijn alle SFH-ers nu definitief benoemd. Er vindt nog overleg plaats met betrekking tot de vervullersfunctie van Intern Audit.

De VC is van oordeel dat de taken en bevoegdheden van de SFH-ers nu ook in de governancestructuur van het Fonds hun plaats hebben gevonden. De rapportages zijn nu ook onderdeel van de bestuurscyclus. Tot op heden zijn er geen materiele bevindingen gerapporteerd.

Het Fonds is van mening dat het voldoet aan de normen die gelden voor interne audit en actuariële functie.

Op grond van de gesprekken en overgelegde documentatie volgt de VC de mening van het Fonds.

Beheersing uitbestedingsrisico's

Normen: Het Fonds zorgt ervoor dat de systematisch geanalyseerde risico's ten aanzien van de uitbestede processen in de uitbestedingsovereenkomsten geadresseerd worden. Het Fonds laat zich informeren over de opzet en werking van beheersingsmaatregelen tegenover alle risico's die het van belang acht.

Het Fonds heeft het uitbestedingsbeleid en de uitbestedingsrisico's op toereikende wijze vastgelegd in de ABTN. Periodiek vindt een update plaats indien daarvoor aanleiding bestaat. Toetsing van de geformuleerde uitbestedingsrisico's is onderdeel van de kwartaalgewijze risicorapportages en als zodanig onderdeel van de bestuurscyclus.

De VC heeft kunnen vaststellen dat de uitbestedingspartners van het Fonds kritisch worden gevolgd. De binnen het Fonds aanwezige commissiestructuur met externe adviseurs maakt dat ook goed mogelijk. Belangrijk daarbij is dat de contractuele overeenkomsten met DWS en APS redelijk recent zijn vernieuwd. Daarbij zijn de laatste inzichten o.a. met betrekking tot flexibiliteit, eigendom van data en aanscherpingen in verband met de AVG verwerkt in de overeenkomsten. Het Fonds is van mening dat de beheersmaatregelen bij DWS en APS van een kwalitatief hoog niveau zijn. Het Fonds heeft de risico's van de ketens van uitbesteding bij de uitvoerders nog nader gecontroleerd. Naar de mening van het bestuur zijn deze risico's (waar aanwezig) afdoende afgedekt.

Het Fonds is van mening dat het voldoet aan de normen die gelden voor de uitbestedingsrisico's.

Op grond van de gesprekken en overgelegde documentatie volgt de VC de mening van het Fonds.

Eigenrisicobeoordeling (ERB)

Normen: ERB wordt voldoende frequent uitgevoerd. Deugdelijk proces en vastlegging. Alle wettelijk verplichte onderwerpen geraakt. Methoden beschikbaar om risico's te detecteren en te beoordelen. ERB is mede basis voor strategische beslissingen.

Het bestuur heeft zich voorafgaande aan de verdere invulling van de ERB goed laten informeren over de inhoud van een ERB en de mogelijke invullingsvarianten daarvan. Het Fonds heeft in september 2019 het beleidsdocument Eigenrisicobeoordeling (ERB) vastgesteld. Hierin is het ERB-beleid geformuleerd, welke onderdeel uitmaakt van het integrale risicomanagement beleid (IRM). De controle hierop vindt plaats in de GRC. Leden van deze commissie hebben voor ERB een opleiding gevolgd. De eerste ERB is eind december 2020 in het bestuur besproken. Het bestuur heeft daarbij gekozen voor een redelijk eenvoudige opzet zonder de doelstelling van de ERB geweld aan te doen. Meer specifiek is in de ERB aandacht gegeven aan de strategie van het

Fonds en de invloed hierop van die van APS. Het VO is betrokken geweest bij de opzet van de ERB.

Het Fonds is van mening dat voldaan wordt aan de normen met betrekking tot de eigenrisicobeoordeling.

Op grond van de gesprekken en overgelegde documentatie volgt de VC de mening van het Fonds.

Integriteitsrisico

Norm: Het bestuur draagt zorg voor een systematische analyse van integriteitsrisico's en stelt aan de hand van deze analyse een integriteitbeleid vast en voert dat beleid uit.

Het Fonds heeft het integriteitsrisico en de beheersingsmaatregelen vastgelegd in de ABTN. De VC heeft kunnen vaststellen dat beheersing van de integriteitsrisico's voor het bestuur een belangrijk aandachtspunt is. In de governance structuur wordt daar o.a. met de taakstelling van de complianceofficer voldoende invulling aan gegeven. Onderdeel van de beheersing van het integriteitsrisico is de SIRA. In 2020 is deze ook weer van een update voorzien.

Het Fonds is van mening dat het voldoet aan de norm die geldt voor het integriteitsrisico.

Op grond van de gesprekken en overgelegde documentatie volgt de VC de mening van het Fonds.

ICT-Risico's

Norm: Het bestuur evalueert en beheerst de ICT-risico's in de eigen organisatie, en de organisaties van de werkgevers en de uitbestedingspartners, met name ter waarborging van de vertrouwelijkheid en blijvende juistheid van deelnemersgegevens, bescherming van activa en blijvende integriteit van de informatievoorziening.

Het Fonds heeft de ICT-risico's en de beheersingsmaatregelen vastgelegd in de ABTN. In de uitvoering van de beheer is ook het beleid van de werkgever geïncorporeerd. Het Fonds heeft ook het ICT-beleid van de externe uitvoerder kritisch beoordeeld. In de jaarlijkse evaluaties blijft dit een belangrijk aandachtspunt. Naar het oordeel van het Fonds zijn bij de externe dienstverleners afdoende maatregelen genomen. Jaarlijks worden de ISAE 3402 en 3000 rapportages gecontroleerd. In het kader van de thuiswerksituaties door de Corona-crisis is ook speciale aandacht gegeven aan de beheersing van de daaraan verbonden risico's.

Het Fonds is van mening dat het voldoet aan de norm die geldt voor de ICT-risico's.

Op grond van de gesprekken en overgelegde documentatie volgt de VC de mening van het Fonds.

g. Communicatie

Communicatiebeleid

Normen: Het bestuur voert een adequaat communicatiebeleid: het verstrekt de voorgeschreven informatie tijdig en in duidelijke en begrijpelijke bewoordingen. De verstrekte informatie is correct, volledig en evenwichtig. Zij geeft inzicht in informatie en overwegingen achter besluiten en handelingen. Het beleid bevordert het pensioenbewustzijn van belanghebbenden en stimuleert de dialoog met de belanghebbenden over het gevoerde en te voeren beleid. De effectiviteit van het beleid wordt met enige regelmaat getoetst.

Het Fonds heeft in de Corona periode extra frequent met de deelnemers gecommuniceerd, naast de informatie op de website waar ook een gedeelte van de nieuwsbrieven te vinden is, specifiek ook voor de slapers. Daarnaast wordt elk kwartaal door het bestuur specifiek navraag gedaan inzake de informatie updates op de website. Het bestuur houdt daarmee de opvolging qua communicatie in een strak jaarprogramma en laat de controle van de inhoudelijke communicatie checken door compliance.

De nieuwsbrieven bevatten informatie over de ontwikkelingen van het fonds alsmede de overwegingen bij genomen besluiten. Het bestuur ontvangt feedback van de deelnemers door middel van enquêtes, maar ook bij niet-afhankelijke Corona maatregelen- middels bijeenkomsten en uiteraard van het VO.

Om de communicatie verder te optimaliseren wordt er in verband met de komende communicatie momenten ten aanzien van het nieuwe pensioencontract in 2021, een klankbordgroep geïnstalleerd bestaande uit VO-ers, kaderleden, slapers en gepensioneerden.

Er was een plan om van website te veranderen naar de meer interactieve omgeving van de website van PUO, echter door de vele inspanningen op automatiseringsgebied bij de PUO, de strategische heroverweging en de hoge kosten heeft de PUO het Fonds niet opgenomen in de planning. Het Fonds is nu zelf bezig met het verder vullen van de huidige eigen website en de aanpassing van de verschillende onderdelen.

Het Fonds is van mening dat zij haar communicatiebeleid adequaat heeft ingericht.

Op grond van overlegde documentatie en de gevoerde gesprekken volgt de visitatiecommissie de mening van het Fonds.

Zonder afbreuk te doen aan dit oordeel doet de VC de volgende aanbeveling:

- Probeer -ondanks de vereiste juridische correcte formuleringen- het taalgebruik zoveel mogelijk op het B1/A2-niveau te houden om de nieuwsberichten leesbaar te houden voor alle deelnemers.

Informatie aan individuen

Normen: De informatie wordt tijdig verstrekt volgens het voorgeschreven Pensioen 1-2-3 beginsel en voldoet aan de grondbeginselen van het communicatiebeleid. Tijdig wordt de voorgeschreven informatie aangeleverd aan het Pensioenregister. Informatie over variabele uitkeringen is tijdig en toereikend, in overeenstemming met URM.

Het Fonds structureert de informatie naar type communicatie, data en tijdslijnen. Teksten worden aangepast voor gepensioneerden/inactieven, naast uiteraard de communicatie voor actieven. Er is sprake van een tijdige informatieverstrekking aan externe organisaties.

Het Fonds is van mening dat zij voldoet aan de eisen zoals gesteld in de informatie aan individuen.

Op grond van overlegde documentatie en de gevoerde gesprekken volgt de visitatiecommissie de mening van het Fonds.

Te publiceren informatie

Normen: Alle voorgeschreven informatie wordt tijdig op de website van het Fonds ontsloten, respectievelijk op verzoek ter beschikking gesteld. De informatie voldoet aan de grondbeginselen van het communicatiebeleid.

Het Fonds hanteert de website als een duidelijk communicatiemiddel naar de deelnemers toe. Zo is in de Covid-periode frequent informatie verstrekt over de (financiële) gevolgen daarvan. De wens van het bestuur om de website in een modern jasje te steken is voorlopig on hold gezet. Recent is het Fonds een voorlichtingscampagne op de website begonnen in het kader van het nieuwe pensioenstelsel.

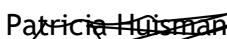
Het Fonds is van mening dat aan de wettelijke eisen van informatieverstrekking wordt voldaan, waaronder de verstrekking aan het Pensioenregister.

Op grond van overlegde documentatie en de gevoerde gesprekken volgt de visitatiecommissie de mening van het Fonds.

Utrecht, 8 april 2021
De visitatiecommissie

Mariëtte Simons

John Ruben

Beperking verspreiding

Het visitatierapport is uitsluitend opgesteld voor gebruik door het Fonds en mag zonder onze toestemming vooraf niet aan derden worden verstrekt, behoudens aan de externe toezichhouders. Als gevolg hiervan accepteren wij geen verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid tegenover ieder andere persoon die dit verslag in handen krijgt of ter inzage krijgt.

Bijlage 1: Korte samenvatting van aanbevelingen

a. Opvolging bevindingen en aanbevelingen

1. Geen.

b. Algemene gang van zaken

1. Geen.

b. Governance

1. Probeer bij de invulling van bepaalde functies binnen het Fonds toch een open oog te houden voor de bevordering van diversiteit in brede zin;
2. Opstelling van een back-up plan voor vervanging van bestuursleden bij langdurige afwezigheid;
3. Geef invulling aan de eigen verantwoordelijkheid bij de beoordeling van het beloningsbeleid van de externe uitbestedingspartners.

c. Geschiktheid

1. Geen.

d. Beleggingen

1. Zorg voor een duidelijker omschrijving van het “tactisch beleid” en legt het beleid ook concreter vast;
2. Verdere concretisering van het ESG-beleid (doelstellingen en instrumenten);
3. Opstelling van een samenvattende beleggingsrapportage voor een sneller en gericht inzicht van de beleggingsresultaten/ relevant voor de besturing van het Fonds.

e. Risico's

1. streef naar duidelijkheid in de kosten(dragers) bij het project implementatie nieuwe pensioenstelsel alsmede beëindiging UVO.

f. Communicatie

1. Streef naar een taalgebruik op het B1/A2-niveau bij de informatieverstopping aan de deelnemers.

Bijlage 2: Lijst met geraadpleegde documenten

Aan de visitatiecommissie zijn de volgende documenten (niet limitatief) ter beschikking gesteld:

1.	Statuten
2.	ABTN
3.	Pensioenreglementen en (eventueel) populaire versie daarvan
4.	Correspondentie sponsor
5.	Pensioenovereenkomst
6.	Uitvoeringsovereenkomst
7.	Het laatstverschenen jaarverslag
8.	Strategische positionering en toekomstbestendigheidanalyse inclusief SWOT-analyse
9.	Notulen bestuursvergaderingen laatste 12 maanden, idem van Verantwoordingsorgaan (hierna: VO) en van (bestuursadvies)commissies
10.	Volledige set bestuursstukken meest recente bestuursvergadering
11.	Analyse per code hoe voldaan wordt aan de Code Pensioenfondsen
12.	De rapportages/adviezen externe accountant en actuaris (zowel certificerend als adviserend) en correspondentie in laatste 12 maanden
13.	Gegeven adviezen aan bestuur buiten accountant/actuaris in laatste 12 maanden
14.	Actielijst opvolging aanbevelingen van visitatiecommissie, externe accountant, actuaris, VO en sleutelfunctiehouders
15.	Alle correspondentie DNB en AFM en Autoriteit Persoonsgegevens laatste 12 maanden
16.	Huishoudelijk reglement
17.	Taakomschrijvingen diverse commissies in ABTN
18.	Reglementen VO en intern toezicht
19.	Delegatiebesluiten
20.	Besluitvorming bestuur invulling sleutel- en ondersteunende functies IORP II
21.	Audit charter en auditplan sleutelfunctiehouder interne audit
22.	Haalbaarheidstoets
23.	Herstelplan
24.	Lijst externe adviseurs in jaarverslag
25.	Herverzekeringscontracten
26.	Documentatie met betrekking tot uitbestedingsbeleid, zowel op het gebied van pensioen- als vermogensbeheer
27.	Uitbestedingscontracten pensioen- en/of vermogensbeheer
28.	SLA-rapportages pensioen- en/of vermogensbeheer laatste 12 maanden
29.	Evaluatie van dienstverleners (zoals externe accountant, actuaris, pensioenadministrateur en vermogensbeheerder)

30.	Gedragcode en correspondentie bij totstandkoming
31.	Integriteitsbeleid en Systematische Integriteits Risico Analyse (SIRA)
32.	Incidenten-/Klokkenluidersregeling bij Fonds en/of dienstverleners
33.	Verslag 2019 en rapportages compliance officer
34.	Klachtenregeling en overzicht klachten laatste 12 maanden
35.	Geschiktheidsplan, geschiktheidsmatrix en correspondentie bij totstandkoming
36.	Opleidingsplan en gevolgde opleidingen van het bestuur en VO
37.	Zelfevaluatie functioneren van bestuur en/of VO
38.	Nevenfuncties en VTE-normen per bestuurder
39.	Strategisch beleggingsbeleid, operationeel beleggings-(jaar-)plan en beleggingsbeginselen
40.	Meest recente ALM-studie
41.	Liquiditeitsprognoses korte en middellange termijn
42.	Rapportages vermogens- en pensioenbeheer laatste 12 maanden
43.	Integraal Risicomanagement Beleidsplan en risicoanalyse
44.	Interne review van ISAE-3402/3000 rapportages pensioenadministrateur, vermogensbeheerder, custodian
45.	Rapportages sleutelfunctiehouder actuarieel
46.	Nvt
47.	Rapportages sleutelfunctiehouder risicobeheer financiële en niet-financiële risico's
48.	ICT-beleid
49.	Communicatiebeleidsplan
50.	Startbrief/Pensioen 1-2-3 en Pensioenvergelijker
51.	Analyse per code hoe voldaan wordt de Code Pensioenfondsen
52.	n.v.t.

Bijlage 3: Samenvatting Bevindingen Visitatie 2020

1. Inleiding

Het bestuur heeft VCHolland en daarmee de leden van de visitatiecommissie, na advies van het Verantwoordingsorgaan (VO) van het Fonds, de opdracht gegeven tot de uitvoering van een visitatie in 2021 bij het Fonds.

De visitatiecommissie (VC) heeft tot (wettelijke) taak toezicht te houden op (de totstandkoming van) het beleid van het bestuur en op de algemene gang van zaken in het Fonds. Binnen dit kader vormt de VC zich ook een beeld van de wijze waarop het Fonds de Code Pensioenfondsen naleeft. De verdere implementatie van IORP II maakt eveneens deel uit van de beoordeling.

De VC is ten minste belast met het toezien op een adequate risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging door het bestuur en legt verantwoording af over de uitvoering van de taken aan het VO en de werkgever, en in het jaarverslag. Het intern toezicht vervult zijn taak zodanig dat het bijdraagt aan het effectief en slagvaardig functioneren van het Fonds en aan een beheerste en integere bedrijfsvoering.

VCHolland heeft voor de uitvoering van visitaties een werkwijze ontwikkeld die uiteindelijk uitmondt in een rapportage over de bevindingen en het oordeel van de VC. De visitatie strekte zich uit tot de op 23 februari 2021 beschikbare informatie over het kalenderjaar 2020.

2. Oordeel/Bevindingen

Samenvattend oordeel:

De VC is positief over de algemene gang van zaken in het Fonds, de wijze waarop belangen zijn afgewogen en de risicobeheersing. De VC is van oordeel dat het beleid van het bestuur voldoende evenwichtig is en op een zorgvuldige manier tot stand is gekomen en uitgevoerd. Het bestuur is in control met betrekking tot de uitbestede activiteiten.

Samenvattend oordeel Code Pensioenfondsen

De Code Pensioenfondsen is ingedeeld in acht hoofdthema's. In de hierna opgenomen tabel wordt inzichtelijk gemaakt op welke wijze deze hoofdthema's zich verhouden tot de onderwerpen waarop de VC haar toezicht heeft gericht.

De VC heeft kennisgenomen van de eigen beoordeling van het Fonds met betrekking tot de naleving van de Code. Deze is naar het oordeel van de VC op een gedegen wijze uitgevoerd. De rapportage en uitleg van de uitzonderingen en de onderwerpen waarover het Fonds wettelijk of volgens de Code is gehouden te rapporteren, is toereikend.

	Functioneren VC	Algemeen, opvolging aanbevelingen	Governance	Geschiktheid	Beleggingen	Risico's	Communicatie
Vertrouwen waarmaken		2, 5*	1, 3, 4, 5*, 9		6, 7	8	
Verantwoordelijkheid nemen			10, 11, 12, 13, 14			12	
Integer handelen		22	15, 16, 17, 18, 19, 20, 21				
Kwaliteit nastreven	28		23, 24, 25	26, 27, 28, 29, 30			
Zorgvuldig benoemen			34, 39, 40	31*, 32, 33*, 35, 36, 37, 38			
Gepast belonen			41, 42, 43, 44, 45				
Toezicht houden en inspraak waarborgen	46, 48	47*, 50	51, 52, 53, 54, 55, 56, 57				
Transparantie bevorderen		58*, 59, 61, 62*, 64*	65*		62		60, 61, 63

De gerapporteerde uitzonderingen zien op het hoofdthema zorgvuldig benoemen (normen 33 en 34). Naar het oordeel van de VC zijn de gerapporteerde uitzonderingen en de onderstaand gerapporteerde bevindingen niet van zodanige aard dat hiermee in materiële zin inbreuk wordt gemaakt op het naleven van genoemde hoofdthema's.

a. Follow up bevindingen en aanbevelingen

Binnen het Fonds is sprake is van een gedegen proces met betrekking tot de afhandeling van de eerdere aanbevelingen. Er is een voldoende motivatie met betrekking tot de aanbevelingen die naar de mening van het bestuur (nog) niet (volledig) opgevolgd zijn

b. Algemene gang van zaken

De VC is positief over de algemene gang van zaken binnen het Fonds. De ontwikkelingen in de wet- en regelgeving worden goed gevolgd en waar nodig worden bij belangrijke ontwikkelingen speciale themabijeenkomsten belegd zoals bijvoorbeeld de in's en out's van het nieuwe pensioenstelsel. Het Fonds heeft in dat kader een start gemaakt met een projectstructuur voor de implementatie van het nieuwe pensioenstelsel. De implementatie van IORP is op nu op de vervullersfunctie

van Intern Audit na definitief ingevuld. De financiële positie van het Fonds is eind 2020 relatief goed. Het Fonds heeft als één van de weinige pensioenfondsen geen reservetekort. Het bestuur heeft via scenario-analyses inzicht in de gevolgen voor het Fonds van mogelijke financiële ontwikkelingen. De VC heeft kunnen vaststellen dat het Fonds op adequate wijze tijdens de Coronacrisis heeft gefunctioneerd.

De resultaten van de in 2020 uitgevoerde haalbaarheidstoets vallen binnen de bij de aanvangshaalbaarheidstoets vastgestelde criteria.

Het Fonds is, mede in verband met het nieuwe pensioenstelsel, gestart met een nader onderzoek naar een mogelijk alternatief uitvoeringsmodel. Daarbij zijn de belanghebbenden van/bij het Fonds betrokken.

c. Governance

Binnen het Fonds is sprake van een adequate governance structuur. De aanpassingen in verband met IORP II zijn op een goede wijze ingevuld. De bestaande commissiestructuur draagt zorg voor een (inhoudelijk) goede advisering en monitoring. De wijze van rapportering zowel van de externe dienstverleners als intern zijn van een toereikend niveau voor de eigen oordeelsvorming.

Het bestuur neemt de evenwichtige belangenafweging in haar besluitvorming duidelijk mee. Het Fonds heeft voldoende maatregelen genomen voor een integere en beheerste bedrijfsvoering. Met betrekking tot het uitbestedings-beleid is sprake van een bestendige gedraglijn die voldoet aan de (wettelijke) normen. Er is ook sprake van een periodieke evaluatie van de externe dienstverleners. De documentatie van het Fonds is op orde.

De relatie met het VO is goed. Het bestuur zorgt daarbij voor een adequate informatieverschaffing en vraagt tijdig, waar nodig, een advies aan. De opstelling van het VO getuigt van een positief-kritische opstelling.

De VC herhaalt haar aanbeveling van vorig jaar bij de vervulling van vacatures binnen het Fonds diversiteit in brede zin meer centraal te stellen.

d. Geschiktheid

De geschiktheid van de leden van de Fondsorganen is van een goed niveau. Het Fonds beschikt over een geschiktheidsplan inclusief een opleidingsplan dat periodiek wordt bijgesteld naar aanleiding van de externe en interne ontwikkelingen. De bestaande deskundigheden worden via de deskundigheidsmatrix regelmatig getoetst aan de vereiste. Bij belangrijke onderwerpen worden regelmatig in het kader van een permanente educatie speciale themabijeenkomsten georganiseerd waar nodig met externe ondersteuning. Het VO wordt hierbij betrokken. De VC heeft kunnen vaststellen dat het deskundigheidsniveau van het VO van een goed niveau is. Het bestuur voert ook jaarlijks een zelfevaluatie uit met eens in de drie jaar externe ondersteuning. De zelfevaluatie bevestigt het beeld van een deskundig en competent bestuur. De VC doet nog een aanbeveling met betrekking tot een back-up plan voor leden van de fondsorganen.

e. Beleggingen

Het beleggingsbeleid kan goed worden uitgelegd vanuit missie, visie en strategie, en de risicohouding. De beleggingscommissie speelt een actieve rol bij het bewaken van beleggingsresultaten en risico's, en het adviseren van het bestuur. Er is voldoende deskundigheid binnen het bestuur zelf. Het Fonds streeft in continuïteit naar een verdere optimalisering van de beleggingsportefeuille. De VC doet daarbij de aanbeveling het tactische beleid duidelijker te omschrijven. Met betrekking tot het ESG-beleid heeft het Fonds weer een aantal stappen gezet om tot een meer concrete invulling te komen. De VC doet daarbij nog een aantal aanbevelingen.

Het Fonds stelt zich vanuit zijn eigen verantwoordelijkheden kritisch op jegens de externe (fiduciaire) vermogensbeheerder en realiseert voldoende verdieping bij de uitgevoerde evaluaties.

Het beleggingsproces is toereikend in de ABTN beschreven en het Fonds geeft daaraan ook een goede invulling. De VC doet met betrekking tot de vele rapportages op beleggingsgebied de aanbeveling een samenvattend rapport te maken. Daarmee kan sneller en gericht inzicht worden verkregen in de beleggingsresultaten.

f. Risico's

Het Fonds heeft in algemene zin het IRM-proces met de bijbehorende documentatie op orde en de invulling hiervan in de rapportages en de bespreking in commissies en bestuur is goed zichtbaar en te volgen in de verslaglegging. Meer specifiek neemt beheersing van de integriteitsrisico's een belangrijke plaats in het IRM. Dat geldt ook voor beheersing van de IT-risico's. Het Fonds voert een beleid dat in lijn is met de vastgestelde risicohouding voor het Fonds. De VC heeft kunnen vaststellen dat het Fonds de taken en verantwoordelijkheden van de Sleutelfunctiehouders IORP II in de governancestructuur heeft geïntegreerd. Het Fonds heeft ook een eerste Eigen Risico Beoordeling vervaardigd. Met betrekking tot de kosten van het toekomstproject van het Fonds en de voorwaarden bij beëindiging van de uitvoeringsovereenkomst doet de VC nog een aanbeveling.

g. Communicatie

Het Fonds hanteert een actief communicatiebeleid in brede zin met een uitgebreide inzet van communicatiemiddelen. Ter invulling van het communicatiebeleid is een communicatiecommissie actief die zorgt voor een gestructureerde aanpak. In het communicatiebeleid wordt het vergroten van het pensioenbewustzijn duidelijk meegenomen. De VC heeft kunnen vaststellen dat het Fonds kritisch is met betrekking tot de resultaten van het gevoerde communicatiebeleid en waar nodig aanpassingen pleegt mede op basis van de mening van de deelnemers. Het Fonds zal daartoe ook een klankbord inrichten. De individuele informatieverschaffing voldoet aan de wettelijke regels. De website van het Fonds is in algemene zin actueel, breed opgezet en toegankelijk. Meer specifiek besteedt het Fonds voldoende aandacht aan

actuele onderwerpen zoals het nieuwe pensioenstelsel. Ook wordt het ESG-beleid in de communicatie met de deelnemers betrokken.

De visitatiecommissie

8 april 2021

Mariëtte Simons
Patricia Huisman
John Ruben

Bijlage 4: Fact Sheet

Deutsche Bank Nederland

Algemene oriëntatie:

Beleggingen voor rekening en risico Fonds	Ja
Beleggingen voor rekening en risico deelnemer	Nee

	2018	2019		
Aantal deelnemers	714	655		
Aantal gewezen deelnemers	1.324	1.375		
Aantal pensioengerechtigden	415	441		
	2.453	2.471		
Rangorde	156	155		
Aantal fondsen met complete gegevens	225	213		
	2018	2019		
Premie werknemers	2.050	1.971		
Premie werkgevers	13.014	12.325		
	15.064	14.296		
Rangorde	117	116		
Aantal fondsen met complete gegevens	225	213		
	2018	2019		
Reële dekkingsgraad	96,1%	93,8%		
Rangorde	61	44		
Toeslag actieven	1,2%	1,1%		
Toeslag overige	1,2%	1,1%		
	2018	2019		
Uitvoeringskosten per deelnemer	613	765		
Rangorde (laagste kosten, laagste rang)	174	179		
Kosten vermogensbeheer	0,38%	0,34%		
Rangorde (laagste kosten, laagste rang)	123	109		
Transactiekosten	0,03%	0,01%		
Jaar	2019	2020	2020	2020
Kwartaal	4	1	2	3
Aantal fondsen met complete gegevens	202	199	198	198
Beleidsdekkingsgraad	117,6%	116,9%	115,6%	115,3%
Vereiste dekkingsgraad	115,1%	115,2%	114,9%	115,2%
Surplus / tekort	2,5%	1,7%	0,7%	0,1%
Rangorde	30	29	28	27

Mutatie surplus / tekort	0,2%	-0,8%	-1,0%	-0,6%
Rangorde	16	50	30	100

Jaar	2019	2020	2020	2020	Cumulatief
Kwartaal	4	1	2	3	(ongewogen)
Aantal fondsen met complete gegevens	203	200	199	196	186
Beleggingen (X 1 miljoen)	527	523	571	594	
Rangorde	131	128	128	126	
% rente-afdekking (v.a. 2017)	73%	66%	73%	75%	
% zakelijke waarden (v.a. 2017)	39%	34%	33%	32%	
Rendement	-4,7%	-0,7%	9,0%	3,4%	6,7%
Rangorde	188	16	58	21	15
Rendement op rente-afdekking	-1,6%	-0,7%	3,1%	1,2%	1,9%
Rangorde	21	189	32	35	103

Beleggingen voor rekening en risico deelnemers					
Jaar	2019	2020	2020	2020	Cumulatief
Kwartaal	4	1	2	3	(ongewogen)
Aantal fondsen met complete gegevens	59	59	56	51	51
Beleggingen (X 1.000)					
Rangorde	nvt	nvt	nvt	nvt	
% zakelijke waarde (m.i.v. 2017)	n/b	n/b	n/b	n/b	
Rendement					
Rangorde	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt